

ganska riktigt anmärker) möjligt att med en temligen ringa penningesumma beherrska en sålunda sammansatt Representation. Att förslaget med Svenska statsförfattningens historiska utveckling ingenting har gemensamt, är lätt insedt. Likaså att det på intet vis öfverensstämmer med hvad vi ofvanföre angifvit såsom principen för all Nationalrepresentation. Nyss anförda Förf. säger derom: »I deras (Hrr A:s och B:s) Nationalrepresentation är det icke människan, förståndet, erfarenheten, fosterlandskärleken, som representeras: det är penningen. Man behöfver hvarken genom sin samhällsställning eller sina personliga egenskaper gifva trygghet om sitt intresse i Statens väl, eller om sin förmåga att inse det.»

Ifrågavarande förslag innehåller vidare det från Norrige lånade sättet för Öfra Kammarrens tillsättande, nemligen genom Representanternes eget val, antingen inom sig eller bland andra valbara¹. Det har redan ofta blifvit anmärkt, att detta valsätt blott bildar ett enkammarsystem. Så väl härom, som om betydelsen af tvåkammarsystemet i allmänhet, innehåller det förslag, till hvilket vi i nästa nummer skola öfvergå, intressanta och upplysande undersökningar.

33 REPRESENTATIONSREFORMEN. (DET LÄMPLIGASTE FÖRSLAGET.)

Freja n:o 23 20.III 1840

Det Reformförslag, till hvars granskning vi nu öfvergå, finnes uti skriften: »Förslag till en omfattande i laglig ordning verkställbar Representationsreform, Sthm 1839», samt uti »Svar på anmärkningarne mot Skriften» &c. (nyssnämnda »Förslag»), »och Närmare utveckling af Grunderna för detta förslag, Sthm 1840.» Förf:s namn finnes icke på titelbladen, men dessa brochurer äro nog innehållsrika för att, utan all rekommendation, påkalla uppmärksamhet.

Hvad som i synnerhet utmärker detta Förslag är för det första Förf:s, i den sednare skriften, framställda åsigt af det representativa, eller såsom det af honom benämnes, det »Parlamentariska regeringssättets», betydelse. Förf. anser nemligen »att tillvägbringandet af en parlamentarisk styrelse är ingenting mindre än sjelfva ändamålet, problemet och meningen med en representationsreform, och alldeles icke något så inskränkt och partielt som en förändring blott af representationens beståndsdelar och sammansättning» — — . Och det parlamentariska regeringssättets natur uttrycker Förf. sålunda: »Statsmakternas ställning till hvarandra bör vara ett innerligt, på ömsesidigt förtroende grundadt, organiskt och moraliskt förhållande; ett förhållande, sådant, att Regeringen och de tvenne fördelningarna af Representationen i sjelfva verket blott utgöra en makt, en organisation, fastän skiljda lemmar af denna organism, hvilka, sprungna från samma rot eller princip, befinna sig uti oupphörlig vaxelverkan, innerligt sammanbundna med och ingripande uti hvarandra, så att med rätta kan sägas, att det är representationen, som styrer och administrerar genom regeringen, och tvertom regeringen, som stiftar lagar genom representationen.» Det är derföre Förf. fordrar, att Konungens rådgifvare böra kunna väljas till representanter och derigenom blifva »på en gång Regentens och nationens utvalde rådgifvare» — »regeringens organer i representationen på samma gång som representationens organer inom regeringen» — — . Redan denna omständighet vore ett proba på nationens

¹ I Norrige är valet inskränkt inom representanterne.

belåtenhet med sin styrelse, emedan en minister, som icke blefve invald i representationen, icke heller kunde anses äga nationens förtroende; äfvensom å andra sidan Konungen häruti skulle hafva en borgen för sina rådgifvares och deras styrelseprincipers popularitet.

Redan denna upphöjda åsigt af det representativa statsskicket är något, som icke återfinnes i våra öfriga reformförslag. Förf. har vidare, för det andra, klarare än någon annan framställt nyttan och nödvändigheten af tvåkammerssystemet samt *enkammarssystemets oduglighet*. Hans bevisning är i korthet följande. Enkammarssystemet innebär majoritetens ohejdade öfvermakt, utan skydd för minoriteten. Och ehuru väl nationens förnuftiga insigt och intressen måste anses finnas hos den bildade majoriteten, så erfordra äfven minoritetens intressen och välfångna rättigheter ett skydd mot majoritetens godtycke. Härtill kommer, att ofta, t. ex. genom hvälfningar i andra stater o. s. v., äfven majoriteten kan hänföras af en temporär entusiasm och störta till reformer, hvilkas omogenhet och skadliga följder i en framtid alstra missbelåtenhet äfven hos dem, som tillhört denna majoritet. Härigenom saknar äfven styrelsen det skydd, den bör hafva i representationen, och kan blifva en lekboll för partierna. Vidare saknas uti enkammarssystemet det talangernas och den högre insigtens inflytande uppå representationen, som en Andra kammare, sammansatt hufvudsakligen med afseende på öfvervägande insigter, kunna gifva dem. Vi tillägge: att det också synes mera förnufts enligt, att utom en Första kammare, uti hvilken det, i många lokala och temporära utgreningar sönderdelade, *omedelbara* ståndsintresset representeras, en Andra kammare finnes, som *förallmänligar* och sammanjemkar dessa särskilda intressen till ett gemensamt *nationalintresse*, hvars *förnuftiga* uttryck sålunda styrelsen blir. Det låter kanske i mångens öron alltför abstrakt att i denna andliga organism igenkänna tankens skilda funktioner, men tanken hör till de »obeqväma ting», från hvilka ingen undflykt finnes, och det borde icke alltför mycket förvåna, att återfinna dess natur uti andens skapelser. Men Förf. till ifrågavarande skrifter har äfven historiskt upplyst ämnet. Han anförer, huru uti Europa all liberalism afsett majoritetens skydd emot en förtryckande minoritet (det absoluta Kungaväldet, hierarkien, börds- och penninge-aristokratien), då deremot i nya världen behofvet af minoritetens skydd mot majoritetens förtryck gjort sig kännbart. Såsom Förf. säger, har Europa ingen »erfarenhet» af detta sednare, men insigten af en sådan möjlighet förefinnes och yttrar sig såsom konservativt element. Äfven i Sverige har detta i alla tider förefunnits, än i ett stånd än i ett annat, ehuru mera såsom en blott partisak, än såsom uttryck af en politisk princip. Men såsom Konungamaktens bundsförvandt har den ena eller andra delen af representationen bildat en konservativ corps emot det under liberalismens namn till makt och inflytelse sträfvande partiet. I närvarande stund utgör Presteståndet och en del af Adeln, isynnerhet innehafvarena af embeten, det konservativa elementet bland representationen. Det är också klart, att *läraresståndet*, så väl den vetenskapliga — som folkläraren, och *embetsmannaklassen*, så väl frälse som ofrälse embetsmannen, genom deras bildning och frihet från det omedelbara näringsintresset, i Sverige utgöra de rätta elementerna i en Öfra kammare¹.

Förf. har vidare, ehuru han säger sig icke ogilla de allmänna valen såsom princip, byggt sitt förslag uppå ståndsval. Skälet härtill uppgifver han vara »utförbarheten» af en Representationsreform. Redan genom att

¹ Val till öfra kammaren bör ske direkte uti dessa samfundsklasser, *icke*, såsom Förf. föreslagit, till en del genom val inom Första kammaren.

hafva tagit det närvarande och bestående till råds, utmärker sig Förf:s förslag framför de redan nämnda. Vi hafva i det föregående (Freja N:o 22) yttrat vår förkärlek för ståndsval. Frågan vid en skeende reform blir endast den: hvilka stånd äro i representationens närvarande skick orepresenterade? Förf. räknar hit, hvad han kallar *ofrälse stånds personer*¹, hvarmed han förstår ofrälse embetsmän och stånds personer¹, som innehafva jord å landet eller hus i städerna, samt lärare vid Gymnasier och Skolor och städernas Magistrater. Hvad vi härvid hafva att anmärka är, att Fabriks- och Manufaktur-intresset med skäl synes böra särskilt representeras. Genom att i *lokalt* hänseende utsträcka *representant-rättigheten*, har Förf. närmat sig de allmänna valens princip.

Vi skulle våga gå ännu längre och, då vi förklarar *valrättigheten böra bero af stånd*, anse valbarheten eller *representanträttigheten böra vara oberoende af både lokalitet och ståndsskillnad*. Denna vår åsigt har för skäl, att sålunda öfverallt *talangen och den högre insigten ägde en möjlighet att till fäderneslandets båtnad användas*, samt *representationen i högre grad blefve*, hvad den bör vara, *kallad af nationens fria förtroende*. Härvid torde dock mången erinra, att detta öppnar möjligheten för hvilken lycköskare som helst att inkomma i representationen. Vi föreslå därför den inskränkning (om det så bör kallas) uti principen, att representanten borde tillhöra *något af de stånd*, hvilka utgöra de väljande².

Till det ofvananfördä få vi ännu tillägga. Vännerna af de allmänna valen synes genom förkärleken för denna princip hafva blifvit bragta i följande dilemma: antingen en representation i tvenne kamrar och ståndsval, eller allmänna val med blott en kammare. Sverige äger nemligen inga elementer till ett *pairskap* på grund af börd, såsom i England och till en del i Tyskland och Schweiz; inga *kommunalstyrelser* eller *provincialständer*, som i någon likhet med hvad som sker i Amerika kunde välja en Senat. Äfven saknas här den rikedomens eller talangernas aristokrati, som i Frankrike betingar *pairskapet*; hvarutom man fruktar att lemna en sådan utnämningmakt i styrelsens händer. Det återstår således endast att, då man yrkar uppå allmänna val, förkasta hvad som i alla konstitutionella länder ansetts för det representativa statskicket A och O — *tvåkammar systemet*, samt tvingas till *enkammar systemet*, d. ä. till *den rena numeriska »majoritetens despotism.»* En sådan blott *summerad* vishet är då högsta förnuft. Utsträckes valrättigheten till alla, som befinna sig utom korrektions- och dårhusen, till qvinnor och barn &c., så är man väl säker att äfven få tag uppå hvad nationen har af förnuftigt nationalmedvetande. Men man räknar hufvuden endast lekamligen, och ingen tvekar väl om, huru det ser ut med nationalmedvetandet i *de flesta*. Konungamakt är då ett tomt ord, och äfven nationen är ett rof för den första, som ropar på *lex agraria*, jemn fördelning af all egendom. Låt vara att denna farhåga för ögonblicket synes öfverdrifven; men må man tillse, hvad som ligger i principen: *allmänna val med enkammar system*, tänka uppå dess konsekvenser och betänka hvad man gör.

Emedan vi i grunderna för en Nationalrepresentation hufvudsakligen öfverensstämma med den Författare, hvars arbete vi i denna artikel till

¹ Sjelfva benämningen ofrälse stånds personer är högst obestämd. Förf. förstår väl dermed dem, som äro eller varit embetsmän? Att f. d. embetsmäns erfarenhet anlitas, är godt och väl; men genom att hafva dragit sig ifrån embetsmannabanan hafva dessa i sjelfva verket förklarad sig trötta vid, eller odugliga till arbete för nationen.

² Det beror deruppå, hvilka stånd kunde anses äga ett nog nationellt intresse för att hafva valrättighet, om representanträttigheten i ord utsträckas till *intellektuella* kvalifikationer äfven utom dessa stånd.

skärskådande förehaft, skola vi i några theser sammanfatta de principer, uppå hvilka, enligt vår åsigt, en Representationsreform i Sverige bör byggas, för att blifva lika mycket teoretiskt gilltig, som nationell och utförbar.

Th. 1. *Styrelse och Representation utgöra icke tvenne kontraherande statsmakter, utan Styrelsen representerar sjelfva Representationen och derigenom Nationen.*

Härtill hörer icke blott att Konungens rådgifvare äro ansvarige inför Representationen, utan äfven att de i densamma äga säte och stämma samt sålunda icke utan dess förtroende kunna hvarken tillsättas eller kvarstå på sina platser.

Th. 2. *Valrättigheten är bunden vid Ståndet, emedan den sålunda är mindre godtycklig, säkrare uttrycker Nationens intellektuella och materiella intressen, samt har en historisk grund i Nationens seder.*

Häri genom undvikes äfven lättare parti-inflytelse och korruption, ty hvarje valman har ett omedelbart eget intresse att bevaka. Hvilka intressen, som äro nog viktiga för att anses såsom nationella, d. ä. huru många stånden böra blifva, måste bero af deras intellektuella och materiella förmögenhet. De nuvarande Riksstånden bibehålla sin valrättighet, med undantag deraf att Adelns bordsrätt öfvergår till valrätt på grund af egendom och embete.

Th. 3. *Valbarheten, Representanträttighet, är oberoende af Ståndsskillnad, emedan derigenom den högsta intellektuella förmåga kan åstadkommas för Representationen, samt valen i samma grad blifva friare och mera allmänna.*

Sålunda modifieras äfven det skarpa ståndsintresset och bringas närmare sin förnuftiga betydelse att endast gälla såsom nationellt.

Th. 4. *Representationen består af en Första kammare, som representerar Nationens omedelbara intressen, samt en Andra kammare, hvars kvalifikationer äro: oberoende af näringsintresset och öfvervägande intellektuell kapacitet.*

Med omedelbara intressen förstå vi de materiella, näringsintresset, samt de intellektuella, så vidt dessa angå den allmänna undervisningen, folkbildningen. Till Andra kammaren kvalificera i Sverige förnämligast embetsmannavärf, hvarvid likväl ifrån öfriga civila embetsmän, vetenskapernas och den lärda bildningens vårdare borde skiljas såsom eget stånd, med egna val. Denna allmänna karakter hos andra kammaren gjorde det möjligt att förena de mångsidiga näringsintressena i Första kammaren till ett gemensamt, väsendtligt nationalintresse. Till hvilken del presterskap och civila embetsmän, samt om den jordägande Adeln och något antal representanter för näringarne borde ingå i Andra kammaren, hörer till det speciella i utförandet. Att äfven näringsintresset har representanter i Andra kammaren, vore kanske nödigt för dennas insigt i det speciella af hvarje närings natur. I afseende å skälen för och nödvändigheten af tvenne kamrar, i stället för emkammersystemet, hänvisa vi till det föregående. Frukta för ett för starkt inflytande från styrelsens sida på Andra kammaren är onödig. Frankrikes och Norriges exempel visa, hvilken frisinlighet är förenlig med en embetsmannas Representation.

Vi anföra till slut den ofvan citerade Förf:s förslag till dess numerära del, sådan denna är efter de förändringar, förslaget i den sednare utkomna skriften undergått; hvarvid vi endast reservera oss i anseende till den jordägande Adelns valrätt och Biskoparnes sjelfskrifna representanträttighet i Öfra kammaren, samt ofrälse ståndspersonsklassens representation i Första kammaren. Likaså skulle vi önskat bestämda Representan-

ter för Fabriksintresset, Carolinska och Teknologiska Instituterna, Landtbruks- och Målare-Akademierna, o. s. v.

Öfra Kammaren:

	Ledamöter af Adeln.....	50.
	Ledamöter af ofrälse Ståndspers.klas.....	25.
	Biskopar och Pastor Primarius.....	13.
	Universitet. och WettenskapsAkad.....	6.
	Städernas Magistrater.....	5.
10	Bruksägare.....	3.
	Represent. för Rikets största Städer.....	8.

Representanter 110.

Första Kammaren:

	Ledamöter af Bondeståndet.....	66.
	Ledamöter af Borgareståndet.....	42.
	Bruksägare.....	3.
	Represent. för St. Kopparb. Bergsl.....	1.
	Fullmäktige för Stiftens Kyrkoherdar.....	26.
20	Komministrar, Elementar-läroverken och Universitetens Docenter	7.
	Ofrälse Ståndspersonsklassen.....	25.

Representanter 170.

Framdeles skola vi återkomma till en redogörelse för Hrr Lefréns och Sprengtportens reformförslag samt för dem, som finnas framställda i brochuren: *Hvad väntar Svenska Folket af Riksdagen.*

F.

30

34 ANMÄRKNINGAR TILL ARTIKELN »REPRESENTATIONSFRÅGAN» I DAGLIGT ALLEHANDA N:RIS 64, 66 OCH 69.

Freja n:o 25 27. III 1840

Emedan vi i några föregående nummer yttrat oss öfver principerna för en Representationsreform och uti den citerade artikeln i Dagligt Allehanda sett grunder för en sådan reform uppställas, till en del motsatta dem, hvilka förnuftsenslighet vi sökt bevisa, torde det icke vara olämpligt att med några anmärkningar beledsaga Dagligt Allehandas åsigter af saken.

D. A. utgår ifrån principen af allmänna val och försäkrar att, om blott principen erkännes, det icke blifver allt för svårt att bestämma villkoren för valrätt och valbarhet sådana, att »enligt förnuftets och erfarenhetens ledning samhället må kunna anses äga någon garanti hos sina representanter för deras vilja och förmåga att uppfylla sina åligganden, såsom ombud för det allmännas rätt.» D. A. bestämmer nu villkoren för valrätt i allmänhet lika med 18 § Riksd. Ordn., tilläggande: kunskap uti att »läsa och skriva modersmålet» samt »försvarlig kristendoms-kunskap.» Vi vilja icke uppehålla oss vid den grad af »garanti», som dessa tvenne sistnämnda villkor »enligt förnuftets och erfarenhetens ledning» erbjuda. Men enligt D. A. bör t. ex. valrättigheten i stad bero af innehafvande af fastighet, värd 500 R:dr, eller af borgare-rätt »med viss census till staden» (5 R:dr B:ko anser D. A. »ej gå för långt neråt»), eller af befattning såsom stadens tjensteman. Uti skriften, »*Hvad väntar Svenska Folket af Riks-*

50